

Møtedato: 28. august 2024
Vår ref.:
2024/1009-1

Saksbehandler:
Mentzoni-Einarsen/Klæboe Nilsen

Dato:
21.8.2024

Styresak 101-2024

Samarbeidsavtaler mellom Helse Nord RHF og universitetene, revidering

Forslag til vedtak

Styret i Helse Nord RHF inviteres til å fatte følgende vedtak:

1. Styret i Helse Nord RHF vedtar ny samarbeidsavtale for samarbeid om forskning, innovasjon og utdanning mellom Helse Nord RHF og Nord universitet.
2. Styret vedtar ny samarbeidsavtale for samarbeid om forskning, innovasjon og utdanning mellom Helse Nord RHF og UiT Norges arktiske universitet.

Bodø, 21. august 2024

Marit Lind
Administrerende direktør

Formål

Formålet med saken er å vedta nye samarbeidsavtaler for samarbeidet med universitetene i regionen i samsvar med instruksen fra Helse- og omsorgsdepartementet.

Sammenheng med strategi og grunnleggende verdier

Samarbeidet med universitetene er strategisk viktig for utdanning, innovasjon og forskning i Helse Nord. I dette samarbeidet legger Helse Nord RHF særlig vekt på å realisere verdiene *kvalitet og lagspill*, samt *respekt* for partenes samfunnsoppdrag.

Beslutningsgrunnlag

Samarbeidet mellom de regionale helseforetakene og universitet/høgskoler reguleres av instruks fra Helse- og omsorgsdepartementet. I 2022 initierte HOD en revisjon av instruksen, i samarbeid med Kunnskapsdepartementet. Innspillene fra Helse Nord er godt ivaretatt i dette arbeidet. Dette gjelder spesielt samarbeidet på utdanningsområdet som nå er tydeligere definert i den nye instruksen.

Den nye instruksen til styret i Helse Nord RHF om samarbeidet med universiteter og høyskoler ble vedtatt i foretaksmøte 16. januar 2024 (vedlegg 1). Den erstattet da instruks fra 2013.

Gjeldende samarbeidsavtaler mellom Helse Nord RHF og universitetene ble inngått høsten 2019, ref. styresak 116-2019/3 *Rammeavtale med universitetene, oppfølging av styresak 73-2018*. Samarbeidsavtalene må nå revideres i tråd med den nye instruksen.

Nye samarbeidsavtaler

Vedlagt følger forslag til nye samarbeidsavtaler for samarbeidet med universitetene (vedlegg 2 og 3). Det legges fram separate og likelydende avtaler, da de to universitetene ønsker å inngå bilaterale avtaler med Helse Nord RHF.

Alle samarbeidsområdene gitt i instruks fra Helse- og omsorgsdepartementet dekkes i de nye samarbeidsavtalene. Samarbeidsorganet for utdanning (SAMUT) og samarbeidsorganet for forskning og innovasjon (USAM) har drøftet utkast til samarbeidsavtale og anbefaler enstemmig vedlagte forslag. Avtalene skal, jf. instruks, endelig forankres i styret i RHF-et og i ledelsen ved universitetene.

Samarbeidsorganene

Dagens organisering av samarbeidet er beskrevet i *styresak 73-2018 Samarbeid mellom universitetene og Helse Nord RHF, organisering* (styremøte 23. mai 2018) og *styresak 150-2018 Regionalt samarbeidsorgan for forskning/innovasjon og utdanning – mandater til godkjenning, oppfølging av styresak 73-2018* (styremøte 21. november 2018).

Mandatene må oppdateres ut fra den nye instruks og eventuelle andre vurderinger. Prosess for dette er at samarbeidsorganene selv utarbeider forslag til mandat som skal vedtas av styret i Helse Nord RHF og være forankret i styringslinjen til universitetene, ref. instruks.

Medbestemmelse

Konserntillitsvalgte og konsernverneombud er orientert om *Reviderte samarbeidsavtaler mellom Helse Nord og universitetene* i samarbeidsmøte august 2024.

Brukermedvirkning

Regionalt brukerutvalg er orientert om den nye instruksen og at brukerrepresentant nå oppnevnes som fast medlem og ikke observatør, i begge samarbeidsorgan i møte 6. mai 2024, ref. RBU-sak 45-2024/9.

Regionalt brukerutvalg vil bli orientert om *Reviderte samarbeidsavtaler mellom Helse Nord og universitetene* i møte september 2024.

Administrerende direktørs vurdering

De reviderte samarbeidsavtalene gir grunnlag for et enda bedre samarbeid med universitetene om forskning, innovasjon og utdanning. Avtalene tydeliggjør viktige områder som krever sektorsamarbeid. Samarbeidet skal på alle områder innen utdanning, forskning og innovasjon baseres på gjensidighet, likeverdighet, tidlig involvering og forpliktelse fra partene.

De nye samarbeidsavtalene blir utgangspunkt for lokale samarbeidsavtaler mellom helseforetakene og universitetene. Helseforetakene har fått oppdrag i foretaksmøte 9. februar 2024 om å oppdatere disse innen utgangen av året.

Den nye instruksen og de nye samarbeidsavtalene blir også utgangspunkt for revidering av mandatene til samarbeidsorganene. Det vurderes at dagens organisering og mandater i hovedsak fungerer godt, og det forutsettes at revideringen vil ivareta dette.

Vedlegg:

1. Instruks til styret i Helse Nord RHF om samarbeidet med universiteter og høyskoler, vedtatt i foretaksmøtet i Helse Nord RHF 16. januar 2024
2. Avtale mellom Helse Nord RHF og Nord universitet om samarbeid om forskning, innovasjon og utdanning
3. Avtale mellom Helse Nord RHF og UiT Norges arktiske universitet om samarbeid om forskning, innovasjon og utdanning

Instruks til styret i Helse Nord RHF om samarbeidet med universiteter og høyskoler

Vedtatt i foretaksmøtet i Helse Nord RHF 16. januar 2024

1. Formål

Det vises til vedtekter for de regionale helseforetakene, § 13 Universitetene og høyskolenes oppgaver, 3. ledd og til universiteters og høyskolars ansvar for kontakt med samfunns- og arbeidsliv, jf. universitets- og høyskoleloven § 1-3.

Formålet med denne instruksen er å sikre at samarbeidet mellom Helse Nord RHF og universiteter og høyskoler i som har aktivitet i regionen ivaretar:

- i) saker av gjensidig interesse innenfor helseforskning, innovasjon og utdanninger som gis av universitets- og høyskolesektoren
- ii) universitets- og høyskolesektorens behov for samarbeid med helseforetakene om undervisning, opplæring, praksisstudier og veiledning av studenter
- iii) at utdanning, innovasjon og forskning, som berører spesialisthelsetjenesten, er i tråd med behovene til spesialisthelsetjenesten
- iv) spesialisthelsetjenestens behov for forutsigbarhet i planlegging og gjennomføring av spesialisthelsetjenestens utdanningsoppgaver
- v) samarbeid om ivaretagelse av kunnskapsbehov i både spesialisthelsetjenesten og i universitets- og høyskolesektoren

Helse Nord RHF skal påse og følge opp at helseforetak det eier følger opp instruksens punkter, i samsvar med fastsatt politikk, forpliktelser og foretatte prioriteringer fra eier i det enkelte år.

Saker som berører samarbeidet med universiteter og høyskoler om forskning og innovasjon på et nasjonalt plan, eller som det er behov for at Helse- og omsorgsdepartementet som eier og Kunnskapsdepartementet er kjent med, kan løftes inn i Nasjonal samarbeidsgruppe for helseforskning i spesialisthelsetjenesten.

2. Prinsipper for samarbeid

Samarbeidet skal baseres på gjensidighet, likeverdighet, tidlig involvering og forpliktelse av aktørene. Dette innebærer at det er viktig at RHF tidlig involveres i universiteter og høyskolars planlegging som berører og får innvirkning på forskning, innovasjon, utdanning og gjennomføring av praksis i spesialisthelsetjenesten. Tilsvarende skal RHF sørge for at universiteter og høyskoler involveres tidlig i det RHFets og HFenes planlegging som berører og får innvirkning på forskning, innovasjon, utdanning og gjennomføring av praksis i universiteter og høyskoler.

3. Avtaler

Helse Nord RHF skal se til at det til enhver tid foreligger avtaler med universiteter og høyskoler. Avtalene bør være langsiktige og gis en innretning som understøtter prinsippene som legges til grunn for samarbeidet, jf. punkt 2.

Helse Nord RHF skal bidra til at helseforetak det eier inngår lokale avtaler med aktuelle universitet og høyskoler.

Det skal inngås regionale og lokale avtaler som minimum skal omfatte samarbeid om:

- Utforming av studieplaner for å ivareta godt samsvar mellom studiekapasitet og praksiskapasitet
- Gjennomføring av praksis(logistikk herunder bl.a. opptakstidspunkt, volum og nye studier)
- Dimensjonering av utdanningskapasitet (inkl. bruk av kvoter)
- Bruk av delte eller kombinerte stillinger
- Gjensidig ivaretagelse av sektorenes egne behov for faglig kompetanse
- Samarbeid om digitale fellesløsninger for forskning og utdanning
- Bruk og drift av arealer og infrastruktur

Avtalene skal behandles i de regionale samarbeidsorganene jf. punkt 5 og forankres i styrene i RHFene og i ledelsen i universiteter og høyskoler.

4. Eiendomsforvaltning

Foretak må ved salg, pantsetting eller på annen måte disponering av faste eiendommer hvor universitetet eller høyskole har rettigheter, sørge for at disse blir ivare tatt. Utbygging av sykehus med universitetsarealer skal gjennomføres som felles prosjekter mellom universiteter og helseforetak i tråd med føringer i Prop. 1S (2017-2018).

5. Samarbeidsorgan

Helse Nord RHF skal i samarbeid med universitetene og høyskolene i helseregionen opprette ett eller to samarbeidsorganer. Samarbeidsorganet/samarbeidsorganene skal behandle saker om forskning, innovasjon og utdanning og være rådgivende for Helse Nord RHF's besluttende organer. Ved to samarbeidsorganer må Helse Nord RHF sørge for at arbeidet koordineres.

Samarbeidsorgan(ene) skal baseres på prinsippene for samarbeidet og ha medlemmer oppnevnt av universitetene og/eller høyskolene og Helse Nord RHF og brukerrepresentant. Forskningsrådet skal gis observatørstatus i samarbeidsorgan(ene). Andre relevante aktører kan gis observatørstatus.

Samarbeidsorgan(ene) skal utarbeide forslag til mandat som spesifiserer organiseringen av ledelse og arbeidsoppgaver. Mandatet skal vedtas av styret i Helse Nord RHF og være forankret i styringslinjen til universiteter og høyskoler.

Innenfor utdanning skal samarbeidsorgan(ene) behandle saker om innhold i utdanningene, dimensjonering, praksisgjennomføring, opprettelse av nye studier som vil kreve praksis i tjenestene, bruk av personell og endringer i utdanningen som påvirker spesialisthelsetjenestens behov i regionen. Styret i Helse Nord RHF og universitetene og høyskolene skal informeres om strategiske beslutninger.

Innenfor forskning og innovasjon skal samarbeidsorganet behandle tema der sektorsamarbeidet er særlig viktig, slik som persontilpasset medisin, helsedata og infrastruktur. Samarbeidsorganet skal gi innspill til innstillingsprosessen for fordeling av det statlige, delvis resultatbaserte tilskuddet til forskning i helseforetakene og avgi, på bakgrunn av en samlet vurdering, innstilling til styret i Helse Nord RHF om tildelingen av forskningsmidlene. Innstillingen må være i samsvar med gjeldende oppdragsdokument fra eier i det enkelte år. Innstillingen om fordeling av forskningsmidler krever støtte fra et flertall blant medlemmene i samarbeidsorganet. Styret kan delegerer beslutningen om tildeling av det øremerkede tilskuddet til forskning til samarbeidsorganet. Ved uenighet, avgjøres saken av styret.

Avtale mellom

Helse Nord RHF og UiT Norges arktiske universitet

om samarbeid om forskning, innovasjon og utdanning

1. Avtaleparter

Helse Nord RHF
Org. nr. 883 658 752

UiT Norges arktiske universitet
Org. nr. 970 422 528

2. Formål og bakgrunn

Avtalens formål er å fremme et godt samarbeid mellom partene om forskning, innovasjon og utdanning.

Avtalen bygger på revidert instruks til styret i Helse Nord RHF om samarbeidet med universiteter og høyskoler datert 16. januar 2024¹. Den skal bidra til et samarbeid i tråd med universitets- og høyskoleloven § 1-3 siste ledd.

Avtalen har vært behandlet i de regionale samarbeidsorganene (se punkt 6) og forankret i styret i Helse Nord RHF og rektor ved UiT Norges arktiske universitet. Den erstatter tidligere avtale fra 2019.

3. Prinsipper for samarbeidet

Samarbeidet om forskning, innovasjon og utdanning skal baseres på gjensidighet, likeverdighet, tidlig involvering og forpliktelse fra partene.

4. Virkeområde

Denne avtalen gjelder for hele Helse Nord og UiT Norges arktiske universitets virksomhet i helseregionen.

Helse Nord RHF skal bidra til at alle helseforetakene i regionen inngår lokale avtaler med UiT Norges arktiske universitet hvor samarbeidet konkretiseres nærmere. Avtalene skal gis en innretning som understøtter prinsippene for samarbeidet i punkt 3 (over).

Helseforetakene skal ikke inngå avtaler med universitet eller høyskoler utenfor

helseregionen uten at dette først drøftes i samarbeidsorganene.

5. Samarbeidsområder

Partene skal sørge for gjensidig involvering i planlegging og gjennomføring av forskning, innovasjon og utdanning. Dette omfatter samarbeid om:

- Helseforskning i samsvar med nasjonale og regionale føringer på området.
- Rettigheter til forsknings- og innovasjonsresultater.
- Riktig adressering av forskningspublikasjoner.
- Forankring av felles prosjekter innen forskning, utdanning og innovasjon.
- Roller og ansvar for undervisning, praksisstudier, veiledning og ivaretagelse av studenter.
- Relevans og innhold i helsefaglige utdanninger i tråd med tjenestens behov.
- Opprettelse, nedleggelse eller vesentlige endringer av studieprogram.
- Opptakskrav og bruk av kvoter.
- Utforming av studieplaner for å ivareta godt samsvar mellom studiekapasitet og praksiskapasitet.
- Utnyttelse av tilgjengelige ressurser til forskning, innovasjon og utdanning.
- Gjensidig ivaretagelse av sektorenes egne behov for faglig kompetanse.
- Bruk og finansiering av delte eller kombinerte stillinger.
- Bruk og drift av eiendom/arealer og infrastruktur.
- Samarbeid om digitale fellesløsninger for forskning og utdanning.
- IKT-tilganger/IKT-støtte.

Hver enkelt sak løses på laveste hensiktsmessig nivå i samarbeidet, enten lokalt eller regionalt. Det kan også være aktuelt å løfte saker i fellesskap til nasjonale myndigheter.

6. Organisering

Følgende arenaer for samarbeid er etablert.

6.1 Regionale samarbeidsorganer

Det er opprettet to samarbeidsorgan mellom Helse Nord og universitetene i regionen:

- Regionalt samarbeidsorgan for forskning og innovasjon (USAM)
- Regionalt samarbeidsorgan for utdanning (SAMUT)

Organisering og mandat for samarbeidsorganene er vedtatt av styret Helse Nord RHF, ref. saksnr. 73-2018 og 150-2018.

6.2 Dialogmøte

Det avholdes faste dialogmøter mellom toppledelsen ved UiT Norges arktiske universitet og Helse Nord RHF hvor aktuelle saker drøftes. Partene avgjør selv hvem

som deltar ut fra agenda.

7. Øvrige bestemmelser

7.1 Ansvar

Denne avtalen medfører ikke ansvar på noen av partene utover det som kommer frem av bestemmelsene her.

7.2 Tvister

Uenighet om hvordan avtalen skal tolkes, skal i første omgang søkes løst ved forhandlinger. Dersom disse forhandlingene ikke fører frem, kan hver av partene bringe saken inn for overordnet myndighet/eier.

7.3 Avtaleperiode/oppsigelse

Avtalen gjelder fra inngåelsen og inntil den blir sagt opp med 6 måneders varsel av en av partene. Partene er enige om å revidere avtalen når en av partene krever det.

Tromsø, dato:

Rektor
UiT Norges arktiske universitet

Administrerende direktør
Helse Nord RHF

Vedlegg

¹ Revidert instruks til for samarbeidet med universiteter og høyskoler, fra Helse- og omsorgsdepartementet til styret i Helse Nord RHF 16.01.2024.